

بررسی میزان اثربخشی مشارکت شهروندی در پیاده سازی شهر الکترونیک؛

مورد پژوهی: شهر سمنان

حسین الماسی* - کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی سمنان، سمنان، ایران.

هومن مسگریان - کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، سمنان، ایران.

رضا نگهبان - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رباط کریم، تهران، ایران

چکیده

توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش اینترنت از یک سو و نیاز مدیریت شهری به ایده های نو در اداره شهرها و ضرورت ارتقاء مشارکت شهروندان از سوی دیگر، ما را در برابر نوع جدیدی از جوامع تحت عنوان جامعه اطلاعاتی قرار داده است. از جمله پیامدهای شکل گیری جهان مجازی، شهر مجازی و یا شهر الکترونیک، بازتعریف برخی مفاهیم جهان فیزیکی است. تقسیمات جغرافیایی هم در محیط مجازی بازتعریف شده اند که شهرهای مجازی یکی از مصداق های آن محسوب می شود. سابقه پیدایش اولین شهر مجازی در ایران را به سال ۱۳۷۹، درکیش دانسته اند. پس از آن در برخی شهرهای دیگر کشور نیز پروژه هایی در خصوص شهر مجازی و شهر الکترونیک مطرح گردید. در این پژوهش بر اساس هدف در بررسی مشارکت شهروندان در اجرای شهر الکترونیک در سمنان، ابتدا گردآوری داده ها به روش کتابخانه ای و میدانی صورت گرفته و در روش میدانی، مصاحبه (به طور منظم) و مشاهده تکمیل پرسش نامه انجام گرفته است و با استفاده از روش های کمی و آماری و بهره گیری از نرم افزار 2s به تحلیل داده ها پرداخته شده است. بر این اساس اکثر مردم سمنان با اجرای شهر الکترونیک در این شهر موافق بوده و عواملی مانند سطح تحصیلات، میزان درآمد، توجه به فرصت های شغلی، تقویت همکاری مردم، توجه به امرار معاش جامعه حضور در تشکل های محلی و مردمی، تشویق افراد در فعالیت های اقتصادی، تقویت اعتقادات دینی از جمله عوامل موثر در اجرای شهر الکترونیک و تاثیرات آن است.

واژگان کلیدی: سمنان، شهر الکترونیک، مشارکت شهروندان، کیفیت زندگی شهری، شهر مجازی.

Evaluate the effectiveness of citizen participation in the implementation of electronic case study: Semnan

Abstract

ICT development in our communities has made a new kind of information society. Among the consequences of the formation of the virtual world, a virtual city or town, electronics, redefine some concepts of the physical world. The geographical divisions are defined in the virtual environment, virtual cities, it is one of the instances. Creation of the first virtual town is kish virtual city. The purpose of this research is based on the study of citizen participation in the implementation of electronic city in Semnan. The data collection was conducted library and field methods and field techniques, interview (regular) and view the completed questionnaires was conducted. In this research has used accordingly, most people agree Semnan have been implementing electronic city. Quantitative methods and data analysis using spss software are discussed. Factors such as education level, income level, according to employment opportunities, strengthening the cooperation of the people, according to local NGOs and people living in the community, encourage economic activity, to strengthen the faith of the factors in the implementation of electronic its effects.

Keywords: Semnan, electronic city, citizen participation, the quality of urban life, a virtual city.

* نویسنده مسئول مکاتبات، شماره تماس: ۰۹۳۵۲۶۶۵۲۸۳، رایانامه: almasi@yahoo.com

مقدمه

تمامی ارتباطات و فعالیتهای اقتصادی، تجاری، فرهنگی و بهداشتی بخشهای خصوصی و دولتی در فضای وب به صورت الکترونیکی انجام می‌شود و مهمترین مزیت این طرح صرفه جویی در وقت و هزینه است (جلالی، ۱۳۸۴). اصول شهر الکترونیک در واقع بیشتر بر روی کمیت‌ها تکیه دارد یعنی با ورود بحث‌های شهرهای الکترونیک و بحث‌های مربوط به آن در کشورهای توسعه یافته کاربری اراضی شهری تحت الشعاع این عامل قرار گرفته است. با چنین رویکردی در نظام توسعه شهری می‌توان گفت پس از پیاده‌سازی شهر الکترونیک رفتارهای فیزیکی شهروندان به دلایل ارتباطات فیبر نوری و اینترنتی کمرنگ‌تر می‌شود، به طبع آن حمل‌ونقل و شبکه‌های و زیرمجموعه آن، از جمله شبکه معابر، پایانه حمل‌ونقل و ایستگاه‌های مربوط به حمل‌ونقل درون شهری با توجه به مخاطب کم در زمینه کاربری زمین به شکل‌های مختلف تغییر پیدا می‌کند.

سوال تحقیق عبارت است از:

پیاده‌سازی شهر الکترونیک چه تأثیر بر کاربری اراضی شهری دارد؟ پیاده‌سازی شهر الکترونیک چه تأثیری در توسعه پایدار شهری خواهد داشت؟ آیا رویکرد مربوط به پیاده‌سازی شهر الکترونیک می‌تواند به تخصیص بهینه کاربری‌های شهری در ارتباط با کاربری اراضی شهری استاندارد بپردازد؟ تمام این سوالات در راستا تحقیق و فرضیات طرح شده به آنها پاسخ داده خواهد شد.

پیشینه تحقیق

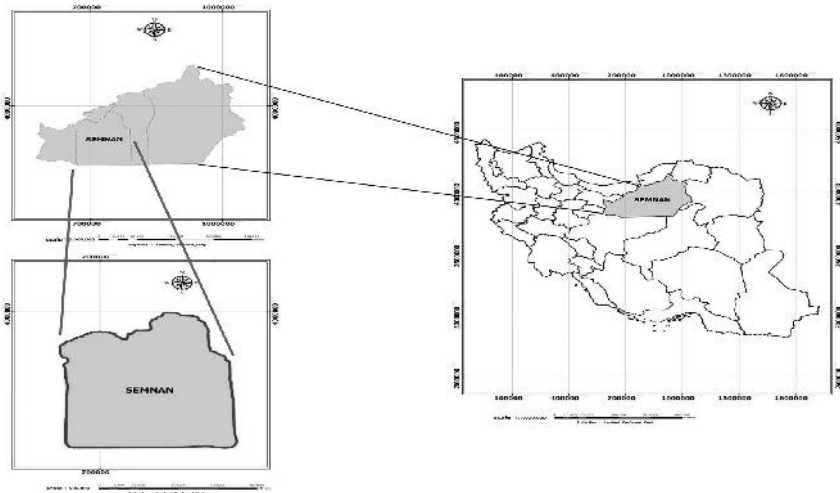
برخی از مطالعات صورت گرفته قبلی در دنیا و در سطح جهان در خصوص مطالعه و امکان‌سنجی و ویژگی‌های شهر الکترونیک را می‌توان به صورت ذیل بیان داشت: فاکس در سال ۲۰۰۶ به بررسی معماری و اجرای شهر الکترونیک پرداخته است و همچنین استفان در سال ۱۹۹۲ در این باب سخن گفته است. اما در خصوص شهر مجازی و شهر الکترونیک و اجرای آن در ایران نیز تاکنون مطالعات بسیاری انجام گرفته است که از این جمله می‌توان به تحقیق تیریزی در سال ۱۳۸۶ با عنوان پورتال شهر الکترونیکی و آینده مجازی، پژوهش سرافرازی در سال ۱۳۸۶، تحقیق صفری در سال ۱۳۸۶ و پژوهش انجام

شهر مجازی، شهری است که موجبات آسایش و دسترسی به خدمات را برای همه شهروندان فراهم می‌آورد. شهر مجازی یا شهر الکترونیک از خصلت‌های نظام مند بودن دسترسی آسان به خدمات، فراگیری خدمات شهری و به نوعی غیر مرکزی کردن خدمات شهری همراه با چند رسانه‌ای بودن، تاریخی بودن و توجه به تنوع‌های قومی و دینی برخوردار است. تردیدی در این واقعیت وجود ندارد که جهان امروز به دوران تازه‌ای از حیات خویش پای نهاده، که تحت عنوان جامعه اطلاعاتی شناخته می‌شود (امینی، ۱۳۸۷). شهر مجازی، شهر نظام بخشیدن به ارزش‌های دینی و فرهنگی جامعه است. این شهر ظرفیت ساختن ایده‌آل‌های زندگی را در یک فضای شهری فراگیر و مبتنی بر چارچوب‌های قانونمند، اخلاقی و الهی دارد؛ بنابراین شهروند الکترونیک باید بیاموزد که همراه ورود به عرصه تکنولوژی باید رفتار متناسب با آن را نیز داشته باشد تا بتواند از خدمات شهر الکترونیک در یک جامعه اطلاعاتی استفاده کند (دیپیم، ۱۳۸۸). نبود ظرفیت‌های مورد نیاز اجرای شهر مجازی چالش‌هایی را ایجاد نموده است. بنابراین لازم است که در زمینه پیاده‌سازی هر چه سریعتر شهر الکترونیک، مولفه‌های موثر در تشکیل و تأثیر آن در جامعه مورد بررسی و تحقیق قرار گیرد (بیگی، ۱۳۸۶). از عوامل اصلی در توسعه شهری بحث زمین می‌باشد، یعنی زمین بستر توسعه شهر می‌باشد و نبود کمیت آن به لحاظ فیزیکی و کالبدی شهر را تحت تأثیر قرار می‌دهد یعنی، توسعه شهر را به لحاظ کارکردی با مشکل مواجه می‌سازد به همین دلیل کشورهای توسعه یافته برای استفاده عقلایی از بستر توسعه شهری که همان زمین می‌باشد به شهر الکترونیک روی آورده‌اند (موسسه مطالعات شهر الکترونیک، ۱۳۸۹، ص ۱۹). با اجرای کامل طرح شهر الکترونیک و تحقق جامعه اطلاعاتی، ارتباطات تجاری و اقتصادی این منطقه با سایر نقاط جهان نیز در کوتاه‌ترین زمان و با هزینه پایین صورت می‌گیرد و یک سازمان الکترونیکی می‌تواند خدمات خود را از طریق بستر الکترونیکی به سهولت ارائه دهد (سرمد، ۱۳۸۲، ص ۱۴). در یک شهر الکترونیک

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۳۵ تابستان ۱۳۹۳
No.35 Summer 2014

۲۴۶

نقشه ۱. موقعیت شهرستان سمنان در کشور و استان سمنان، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان سمنان، ۱۳۹۰.

شده فولادوند در سال ۱۳۸۶ در کنفرانس بین المللی شهر
الکترونیک در تهران اشاره نمود.

آن تا تهران ۲۱۶ کیلومتر است و به راه آهن سراسری
تهران - مشهد، متصل می باشد. جمعیت شهر سمنان بر
اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ خورشیدی، برابر ۱۲۶،
۷۸۰ نفر بوده است. نژاد مردم سمنان ایرانی (آریایی)
است و به زبان سمنانی سخن می گویند (سازمان
مدیریت و برنامه ریزی استان سمنان، ۱۳۸۹).

روش شناسی تحقیق

در انجام پژوهش گردآوری داده ها به روش کتابخانه ای و
میدانی صورت گرفته و در روش میدانی، مصاحبه (به
طور منظم) و مشاهده تکمیل پرسش نامه انجام خواهد
شد. در گردآوری اطلاعات تحقیق از پرسشنامه و
مصاحبه استفاده شده و در بخش تجزیه و تحلیل داده ها
میزان حجم نمونه بر اساس روش های متداول و
شیوه های مرسوم در علم آمار انتخاب می شود. همچنین
در تحلیل های کمی تحقیق از نرم افزار SPSS بهره گرفته
شده است.

شهر الکترونیک

اصطلاح «شهر الکترونیک» برای اولین بار در سال ۱۹۹۴
میلادی، در کنفرانس شهر دیجیتال اروپا مطرح شد. در
سال ۱۹۹۶ میلادی نیز پروژه هایی تحت این عنوان در
تعدادی از شهرهای توسعه یافته اروپایی مانند آمستردام
و هلستینکی به اجرا درآمد (بیگی، ۱۳۸۶). شهر
الکترونیکی از دستاوردهای موج سوم یا انقلاب
انفورماتیک است. در موج سومی که آلومین تافلر مطرح
کرده است یعنی عصر خردورزی، این نرم افزارها هستند
که به خدمت بشر می شتابند و تفکرات و تصورات آدمی را
به شکل کدهای صفر یا یک و باکمک امواج ماهواره ای
مبادله می کنند (البدوی امیر، قپانچی، امیرحسین،
۱۳۸۶). شهر الکترونیک عبارت است از شهری که اداره
امور شهروندان شامل خدمات و سرویس های دولتی و
سازمانهای بخش خصوصی به صورت برخط یا آنلاین و
به صورت شبانه روزی، در هفت روز هفته با کیفیت وضرب

منطقه مورد مطالعه

سمنان یکی از شهرهای ایران، مرکز استان سمنان و
شهرستان سمنان است. این شهر در جنوب رشته کوه
البرز و شمال دشت کویر در راه تهران به خراسان قرار
گرفته است. آب و هوای آن خشک و معتدل می باشد.
این شهر در حد فاصل سه شهر دامغان، گرمسار و
مهدیشهر در طول جغرافیایی ۵۳ درجه و ۲۳ دقیقه و
عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۳۴ دقیقه واقع شده و ارتفاع
متوسط آن از سطح دریا ۱۱۳۰ متر است. همچنین فاصله

ایمنی بالا با استفاده از ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاربردهای آن انجام می‌شود و در آن مرزهای خیال تا اندازه زیادی مخدوش شده و یا به عبارت دیگر این شهر به مکان و زمان جغرافیایی وابسته نیست بلکه با زمان واقعی پخش و دریافت فوری یک پیام رابطه دارد (کیاکجوری، کریم و همکاران، ۱۳۸۸).

مردم برای انجام کارهای روزمره خود مانند پرداخت قبوض آب و برق و تلفن و خرید کالا و غیره، وقت زیادی را صرف کنند، بلکه تمام این کارها را می‌توانند از طریق کامپیوتر شخصی خود، هنگامی که به شبکه جهانی اینترنت متصل اند انجام دهند. در یک شهر الکترونیک تمامی ارتباطات و فعالیت‌های اقتصادی، تجاری، فرهنگی و بهداشتی بخش‌های خصوصی و دولتی در فضای وب و به صورت الکترونیکی انجام می‌شود و مهمترین مزیت این طرح صرفه‌جویی در وقت و هزینه است. بر اساس دیدگاه‌های خلق شده شهر الکترونیک شهری است که از فرصتهای ایجاد شده انقلاب فناوری اطلاعات استفاده کرده و همگام با آن از شبکه‌های ارتباطات مخابراتی برای انجام تبادلات ارتباطی و اطلاعاتی هماهنگ استفاده می‌کند (John Zitzner, 2005). در شهر الکترونیک با استفاده از خدمات و تربیت و فراهم کردن نیروی انسانی مورد نیاز برای توسعه و اداره شهر، با توجه به الکترونیکی بودن روابط، امکان آموزش در هر زمان و مکانی به تمام افراد امکان پذیر است (فتحعلیان، ۱۳۸۵).

شهروند الکترونیک

شهروند الکترونیکی مفهوم جدیدی است که همزمان با توسعه جامعه اطلاعاتی در حال شکل‌گیری است. شهروند الکترونیک، فردی است که توانایی استفاده از فناوری اطلاعات را در انجام امور روزمره خود داشته باشد و بتواند خدمات مورد نیاز خود را با استفاده از سیستم‌های الکترونیکی از ادارات و موسسات ذیربط دریافت نماید. بدین ترتیب تفریحات، آموزش، و تراکنش‌های فردی (داد و ستد و غیره) به طریق الکترونیکی انجام می‌شود (کیاکجوری، ۱۳۸۸، ص ۲۰). و فردی است که بتواند از خدمات الکترونیکی استفاده کند

و الزاما یک با سواد کامپیوتری باشد اثر روانی مثبت آن واقعیت انکارناپذیر خواهد بود. این مفهوم با مفهوم زندگی الکترونیک ارتباط نزدیکی دارد (جلالی، علی اکبر، ۱۳۸۲، ص ۳۸). شهروندان الکترونیک برای زندگی در جامعه اطلاعاتی، باید تواناییها و مهارتهای خاصی در زمینه استفاده از رایانه و اینترنت کسب نمایند و برای رفع نیازهای خود آن را بکار برند و از خدمات الکترونیکی یک شهر استفاده کنند. بر اساس استاندارد، شهروند الکترونیک کسی است که از حداقل دانش لازم درباره مفاهیم پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات برخوردار است (سرافرازی، ۱۳۸۶).

مزایای شهر الکترونیک

فراهم آوردن خدمات با کیفیت و سرعت بالا برای شهروندان، فراهم آوردن کانال‌های آموزشی مختلف و محیط آموزشی مادام‌العمر، بهبود کیفیت زندگی مردم، ارائه خدمات یک مرحله‌ای به شهروندان، تقویت رقابت تجاری شهر و ایجاد فرصت‌های تجاری بیشتر توسط تجارت الکترونیک، ارتباط بهتر سازمانها و ارگان‌های مختلف شهری، دسترسی ۲۴ ساعته به خدمات شهری، افزایش مشارکت مردم در اداره ی شهر، کاهش ترافیک شهر با توجه به کاربرد اینترنت در فعالیت‌های شهری، کاهش آلودگی هوا با کاهش ترافیک شهری، همسو کردن سرمایه‌گذاری‌ها با نیازهای شهروندان و شهر، تسریع در برطرف شدن و مشکلات ایجاد شده و ارتباط مستقیم مسئولین شهری با شهروندان، صرفه‌جویی در وقت و انرژی، جلوگیری از سرمایه‌گذاری بیشتر روی روشهای قدیمی اداره شهر، ایجاد زیر ساختار لازم برای توسعه‌های آتی شهر، کاهش فساد اداری و برخی از مزایای شهرهای الکترونیک هستند. موضوعاتی در باب شهر الکترونیک و سامانه اطلاعات جغرافیایی بیان می‌کند به طوری که این دو را در فرآیند توسعه پایدار شهری لازم و ملزوم همدیگر می‌داند. و سیستم پیاده سازی شهر الکترونیک را به شرح ذیل اعلام می‌کند:

الف) طراحی شهر الکترونیک

۱. تعریف چشم اندازه‌ها، راهبردها، سیاستهای شهر در پیاده سازی شهر الکترونیک؛

۲. مشخص نمودن طرح‌های کاربردی قابل اجرا برای

شهر الکترونیک؛

۴. تجزیه و تحلیل سیستم جدید پیشنهادی؛

۳. تعریف پروژه‌های راهبردی مورد نیاز؛

۵. مقایسه سیستم جدید با سیستم قبلی.

۴. آموزش نیروی متخصص؛

(د) پیاده سازی

۵. اطلاع رسانی عمومی.

۱. یکپارچه سازی فعالیت‌های شهری؛

(ب) اجرای نمونه

۲. تدوین استانداردهای لازم در حوزه شهر الکترونیک؛

۱. بازنگری و مهندسی مجدد ساختار فرایندهای

۳. ایجاد یک وب سایت درگاه برای دسترسی به

فعالیت‌های شهر؛

تمامی خدمات شهر الکترونیک؛

۲. وارد کردن فناوری اطلاعات در فرایندهای اجرایی

۴. ایجاد زیرساختار لازم برای ارائه خدمات الکترونیکی؛

سازمان‌های شهر؛

۵. فراهم سازی امکان دسترسی به تمامی خدمات و

۳. تعریف ارتباط فعالیت‌های شهری شهر با استفاده از

اطلاعات شهری از طریق اینترنت؛

سیستم‌های الکترونیکی؛

۶. بازنگری منظم سیاستها و برنامه‌های دولت

۴. اجرای پروژه‌های راهبردی؛

الکترونیک و به روزرسانی آنها (تی تی دژ، ۱۳۹۰).

۵. آموزش گسترده شهروندان جهت استفاده و کاربری

سیستم؛

ارائه یک مدل مفهومی (جهت راهکارهای اجرایی شهر

۶. ارائه بخشی از خدمات شهری به صورت الکترونیکی

الکترونیک در راستای تحقق جامعه اطلاعاتی)

به عنوان نمونه.

در کشور ما موضوع شهر الکترونیک و جامعه اطلاعاتی

(ج) بازرسی و بازبینی

یک موضوع نسبتاً جدید و مطالعات و بررسی علمی در

۱. ارزیابی و بررسی نقاط ضعف و قوت؛

خصوص آن محصول سال‌های اخیر می‌باشد؛ بنابراین

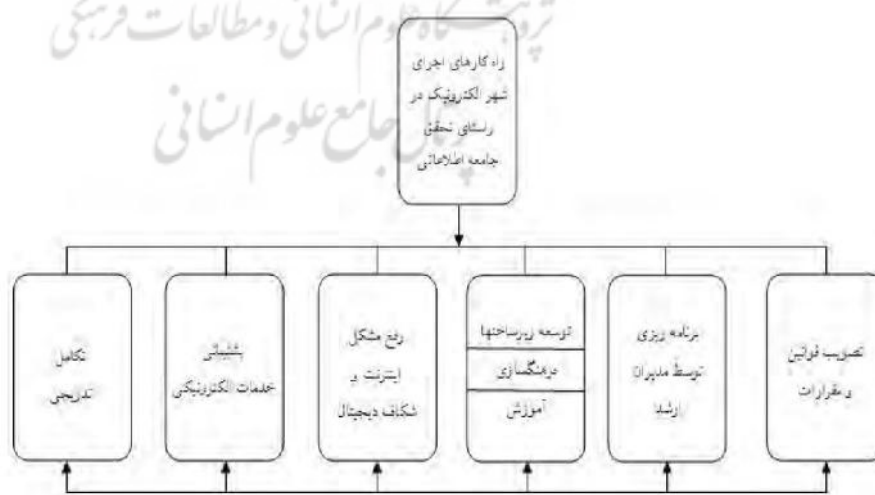
۲. مدیریت اطلاعات (به منظور کسب بازخوردهای

طرح مدل‌هایی در این زمینه به تحقق آنها در کشور کمک

حاصل از شهر نمونه)؛

خواهند نمود.

۳. مدیریت تغییر (اصلاح نقاط ضعف طرح نمونه اجرا

شکل ۲. ارائه یک مدل مفهومی جهت راهکارهای اجرای شهر الکترونیک در راستای تحقق جامعه اطلاعاتی؛

ماخذ: دهقان، ۱۳۹۱، ص ۳.

تجزیه و تحلیل داده ها

نتیجه بررسی نشان می دهد که بیشترین تعداد خانواده های مورد مطالعه متعلق به خانواده های ۴ نفری با فراوانی ۷۷ خانواده (۱/۱۹ درصد) و خانواده های ۶ نفری ۱۴/۷ درصد می باشد و اطلاعات همچنین نشان می دهد که ۵ خانواده ۹ نفره می باشند. آنالیز اطلاعات بدست آمده از پاسخگویان نشان می دهد که بیشترین فراوانی تعداد متعلق به گروه ۸۱-۱۰۰ و کمترین فراوانی مربوط به گروه ۱۸۰-۱۶۱ می باشد میانگین مورد مطالعه ۸۱ و حداقل ۳ و حداکثر ۱۸۰ می باشد.

سابقه شهر الکترونیک

داده های بدست آمده در خصوص سابقه شهر الکترونیک افراد مورد مطالعه نشان می دهد که بیشترین فراوانی افراد مورد مطالعه از لحاظ سابقه مربوط به گروه ۱-۱۰ سال با فراوانی ۱۱۳ نفر (۲۸/۷ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به گروه ۴۰-۴۱ و ۵۰-۴۱ سال با فراوانی ۱۵ نفر (۳/۸ درصد) می باشد. حداقل سابقه ۲ سال و حداکثر ۴۵ سال و میانگین سابقه ۱۷/۸ سال می باشد.

جدول ۱. توزیع فراوانی تعداد اعضاء خانوار افراد مورد مطالعه

تعداد	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۳	۲۵	۶/۶	۱۲/۱
۴	۷۷	۱۹/۱	۳۱/۲
۵	۹	۲/۳	۳۳/۵
۶	۵۸	۱۴/۷	۴۸/۲
۸	۳۹	۹/۹	۵۸/۱
*	۵	۱/۳	۵۹/۴
بدون جواب	۱۸	۴/۶	۱۰۰
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

جدول ۲. توزیع فراوانی تعداد افراد مورد مطالعه

تعداد	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱-۲۰	۳۰	۷/۶	۸/۲
۲۱-۴۰	۵۴	۱۳/۷	۲۲/۹
۴۱-۶۰	۷۶	۱۹/۲	۴۳/۶
۶۱-۸۰	۱۶	۴/۱	۴۸
۸۱-۱۰۰	۱۲۰	۳۰/۴	۸۰/۷
۱۰۱-۱۲۰	۱۳	۳/۳	۸۴
۱۲۱-۱۴۰	۳۷	۹/۴	۹۴/۳
۱۴۱-۱۶۰	۱۴	۳/۵	۹۸/۱
۱۶۱-۱۸۰	۷	۱/۸	۱۰۰
بدون جواب	۲۸	۷/۱	
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۳۵ تابستان ۱۳۹۳
No.35 Summer 2014

■ ۲۵۰ ■

جدول ۳. توزیع فراوانی سابقه شهر الکترونیک افراد مورد مطالعه

سابقه	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱-۱۰	۱۱۳	۲۸/۷	۲۸/۷
۱۱-۲۰	۴۹	۲/۳	۴۱
۲۱-۳۰	۲۸	۷/۱	۴۸/۱
۳۱-۴۰	۱۵	۳/۸	۵۱/۹
۴۱-۵۰	۱۸	۳/۸	۵۵/۷
بدون جواب	۱۷۵	۴۴/۳	۱۰۰
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

جدول ۴. توزیع فراوانی درآمد ماهانه افراد مورد مطالعه

درآمد	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کمتر از ۱۵۰	۷	۱/۸	۱/۸
۱۵۱-۲۵۰	۴۱	۱۰/۴	۱۲/۲
۲۵۱-۳۰۰	۶۸	۱۷/۲	۲۹/۴
۳۵۱-۵۰۰	۱۸۵	۴۶/۸	۷۶/۲
۵۰۱ به بالا	۹۴	۲۳/۸	۱۰۰
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

جدول ۵. توزیع فراوانی هزینه‌های ماهانه افراد مورد مطالعه

هزینه (هزار تومان)	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کمتر از ۱۵۰	۱۸	۴/۶	۴/۶
۱۵۱-۲۵۰	۱۰۳	۲۶/۱	۳۰/۶
۲۵۱-۳۰۰	۱۲۲	۳۰/۹	۶۱/۵
۳۰۱-۵۰۰	۱۵۱	۳۸/۲	۹۹/۷
۵۰۱ به بالا	۱	۳	۱۰۰
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

جدول ۶. توزیع فراوانی سابقه همکاری با طرح مرز یاری

گویه	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
بلی	۲۷۴	۶۹/۴	۷۱/۵
خیر	۱۰۹	۲۷/۶	۹۹/۷
بدون جواب	۱۲	۳	۱۰۰
جمع	۳۹۵	۱۰۰	

جدول ۷. توزیع فراوانی میزان مشارکت در فعالیتهای جمعی حوزه الکترونیک

عنوان	مشارکت در امور مذهبی		مشارکت در امور خیر همکاران		حضور در مهمانی های هفتگی یا ماهیانه با همکاران	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
خیلی کم	-	-	-	-	۱	۳
کم	۴	۱	۱۳	۳/۳	۴۵	۱۱/۴
متوسط	۹۹	۲۵/۱	۲۰۹	۵۲/۹	۲۰۰	۵۰/۶
زیاد	۲۴۷	۶۲/۵	۱۶۵	۴۱/۸	۱۰۸	۲۷/۳
خیلی زیاد	۴۵	۱۱/۴	۸	۲	۴۱	۱۰/۴
جمع	۳۹۵	۱۰۰	۳۹۵	۱۰۰	۳۹۵	۱۰۰

درآمد ماهانه

با توجه به داده‌های بدست آمده در جدول درآمد ماهانه افراد مورد مطالعه نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی درآمد ماهانه افراد مورد مطالعه ۳۵۱-۵۰۰ هزار تومان با فراوانی ۱۵۸ نفر (۴۶/۸ درصد) و کمترین فراوانی درآمد ماهانه افراد مورد مطالعه کمتر از ۱۵۰ هزار تومان با فراوانی ۷ نفر (۱/۸ درصد) می‌باشد.

سابقه همکاری با طرح

بر اساس نتایج به دست آمده از این تحقیق از کل ۳۹۵ نفر افراد مورد مطالعه ۲۷۴ نفر (۶۹/۴ درصد) دارای سابقه

جدول ۸. رتبه بندی متغیرها با استفاده از شاخص ضریب تغییرات (C.V): ماخذ: یافته‌های تحقیق.

رتبه	ضریب تغییرات (C.V)	انحراف معیار	میانگین	گویه
۱	۰/۱۷۴	۰/۶۲	۳/۵۶	عملکرد شورای اسلامی
۲	۰/۱۹۹	۰/۶۸	۳/۴۱	عملکرد بخش‌داری
۳	۰/۲۱۰	۰/۸۰	۳/۸۲	عملکرد دولت به طور کلی

جدول ۹. توزیع فراوانی نگرش افراد مورد مطالعه؛ ماخذ: یافته‌های تحقیق

عنوان	پاسداری از شهر الکترونیک اهم و واجبات است		مشارکت تمام اعضای خانواده در شهر الکترونیک	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
خیلی کم	-	-	-	-
کم	۱۳	۳/۳	۱۴	۳/۵
متوسط	-	-	۳۱	۷/۸
زیاد	۳۰۱	۷۶/۲	۲۹۱	۷۳/۷
خیلی زیاد	۸۱	۲۰/۵	۵۹	۱۴/۹
بدون جواب	-	-	-	-
جمع	۳۹۵	۱۰۰	۳۹۵	۱۰۰

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۳۵ تابستان ۱۳۹۳
No.35 Summer 2014

■ ۲۵۲ ■

اطلاعات هم‌چنین نشان داد که بین میزان مشارکت شهر الکترونیک و متغیرهای تحصیلات، تعداد اعضای خانواده، وضعیت تأهل، رابطه معناداری وجود ندارد. اطلاعات ضریب همبستگی هم‌چنین نشان می‌دهد که بین متغیر وابسته میزان مشارکت در شهر الکترونیک و متغیرهای مستقل میزان درآمد رابطه عکس معناداری وجود دارد.

رگرسیون چندگانه

در این تحقیق از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره گام به گام یا مرحله‌ای استفاده شده است. در این روش

1. Step wise

متغیرها با متغیر وابسته تحقیق مشارکت به منظور تأثیر متغیرهای مستقل در تبیین متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفت نتیجه رگرسیون نشان داد که از بین متغیرهای مستقل و عوامل مورد سنجش، ۱۲ متغیر، گسترش مشارکت مردمی در امور محلی، آشنا ساختن افراد با فن آوری نوین مناطق، شناسایی مسائل و مشکلات، توجه به فرصتهای شغلی، تقویت همکاری مردم، توجه به امرار معاش جامعه حضور در تشکلهای محلی و مردمی، تشویق افراد در فعالیتهای اقتصادی، تقویت اعتقادات دینی و دفاع مرزی، ارائه شده است.

نتیجه گیری و جمع بندی

امروزه شهر هوشمند و شهر الکترونیک به عنوان راهکار بی بدیل حل معضلات شهری مورد توجه شهرسازان و مدیران شهری واقع شده است. اصول شهر الکترونیک در واقع بیشتر بر روی کمیتها تکیه دارد؛ یعنی با ورود بحثهای شهرهای الکترونیک و بحثهای مربوط به آن در کشورهای توسعه یافته کاربری اراضی شهری تحت الشعاع این عامل قرار گرفته در شهر نیویورک، شیکاگو توسعه شهری در ابعاد شهر الکترونیک با یک رشد افقی همراه شده است به طوری که در طرحهای مختلف توسعه شهری مکانهایی را به لحاظ کارکردی در حوزه شهرهای الکترونیکی جانمایی کرده اند و بعد از اجرای طرح شهر الکترونیک، تعدد موسسات مالی و بانکی در سطح این شهرها کاسته شده و بیشتر در غالب بحثهای اینترنتی بروز کرده است، به طوری که این موسسات در مکانی خاص تمرکز یافته است. و از ارتباطات فیزیکی جلوگیری به عمل می آید با چنین رویکردی در نظام توسعه شهری می توان گفت پس از پیاده سازی شهر الکترونیک رفتارهای فیزیکی شهروندان به دلایل ارتباطات فیبر نوری و اینترنتی کمرنگ تر می شود، به طبع آن حمل نقل و شبکه های و زیر مجموعه آن، از جمله شبکه معابر، پایانه حمل و نقل و ایستگاههای مربوط به حمل و نقل درون شهری با توجه به مخاطب کم در زمینه کاربری زمین به شکل های مختلف تغییر پیدا می کند. با چنین علمی به شهر الکترونیک مزایای پیاده سازی اینگونه طرحها در شهرهای بزرگ و کلان شهرها سبب

آزاد سازی زمین و استفاده آن به کاربرهای مورد نیاز شهروندان تغییر می یابد. از جمله فواید شهر الکترونیک می توان به کاهش زمان انجام فعالیتها، خدمات دهی یکسان و عدالت محور، کاهش مسافت، هدر رفتن زمان و وقت، ایجاد فعالیتهای مدنی به روز و مناسب، جلوگیری از آلودگی های زیست محیطی، حل مشکلات ترافیک و حمل و نقل و غیره اشاره نمود. بر اساس این تحقیق در خصوص اجرای شهر الکترونیک در منطقه مورد مطالعه نتایج ذیل حاصل می گردد:

- ۱- به نظر می رسد میزان رضایت از اقدامات دولتی می تواند در میزان مشارکت در شهر الکترونیک مؤثر باشد. هرچه مردم از فعالیتها و اقدامات دولت در زمینه های گوناگون رضایت بیشتری داشته باشند، میزان مشارکت آنها در اجرای طرح بیشتر خواهد بود.
- ۲- میزان آگاهی مردم از شهر الکترونیک و خدمات آن می تواند تأثیر بسزائی در مشارکت در اجرای طرح داشته باشد.
- ۳- میزان رضایت افراد در منطقه مورد مطالعه رابطه نزدیکی با مشارکت در طرح داشته است.
- ۴- به نظر می رسد بین سن افراد و میزان پاسداری از مرزهای رابطه معناداری وجود دارد.
- ۵- نتیجه آزمون ضریب همبستگی نشان میدهد که متغیرهای شهر الکترونیک رابطه معناداری باهم دارند. به عبارت دیگر، به نظر می رسد میزان آگاهی و دانش اجتماعی می تواند در میزان مشارکت آنها رابطه معناداری وجود دارد.
- ۶- برای بررسی رابطه دو متغیر میزان آگاهی و دانش اجتماعی و میزان مشارکت در شهر الکترونیک از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردید و نتیجه بررسی حاکی از رابطه معنادار بین دو متغیر فوق می باشد.
- ۷- به نظر می رسد میزان مشارکت افراد می تواند در میزان مشارکت در شهر الکترونیک رابطه معناداری وجود دارد.
- ۸- با توجه به میزان ضریب همبستگی ($\text{sig} = 0.000$) و درجه معناداری ($t = 0.238$) دو متغیر میزان مشارکت شهر الکترونیک و میزان افراد مورد مطالعه با همدیگر رابطه معناداری در سطح ۹۹ درصد دارند و بدین ترتیب

فرض صفررد و فرض یک مورد قبول می باشد.

۹- به نظر می رسد میزان درآمد می تواند در میزان مشارکت آنها در شهر الکترونیک مؤثر باشد

۱۰- به نظر می رسد بین میزان عضویت در نهادهای محلی و منطقه ای و میزان مشارکت آنها رابطه معناداری دارد.

منابع و مآخذ

۱. عثمان (۱۳۸۷) کانون و بسترهای ترویج علم در جامعه اطلاعاتی، همایش ترویج علم، تهران.

۲. البدوی، امیر، قپانچی، امیرحسین (۱۳۸۶) طراحی و ساخت شهر الکترونیک، مطالعه موردی شهر بریزبان، خرداد ۸۶.

۳. بیگی، امینی لاری، ابراهیم، منصور (۱۳۸۶) مولفه های تشکیل دهنده تجارت الکترونیک، شماره ۳۲ نشریه تجارت الکترونیک و رایانه.

۴. تبریزی، مسکین، (۱۳۸۶) پورتال شهر الکترونیکی و آینده مجازی، کنفرانس بین المللی شهر الکترونیک، تهران.

۵. جلالی، علی اکبر، (۱۳۸۴) فناوری اطلاعات و ارتباطات، شهر الکترونیک، مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت، تهران.

۶. جلالی، علی اکبر، (۱۳۸۲) سند راهبردی شهر الکترونیک، دانشگاه علم و صنعت ایران.

۷. دهقان، علیرضا، و همکاران (۱۳۹۱) ارائه یک مدل مفهومی جهت اجرای شهر الکترونیک در راستای تحقق جامعه اطلاعاتی، ۱۳۹۱، ص ۳.

۸. دیهیم، عباس زاده، داود، حمیده (۱۳۸۸) از جامعه اطلاعاتی تا دولت الکترونیک، دومین کنفرانس بین المللی شهرداری الکترونیک، تهران، ۱۳۸۸.

۹. رهبری، دادمهر (۱۳۸۶) شهر الکترونیک و مدیریت شهری، کنفرانس بین المللی شهر الکترونیک، تهران.

۱۰. سرمد، سعیدی، سهیل و همکاران (۱۳۸۲) تجارت الکترونیک، شماره ۱۴۰، ماهنامه تعاون.

۱۱. سرافرازی، مهرزاد، معمارزاده، غلامرضا (۱۳۸۶) پارادایم دولت الکترونیک ضرورتی اساسی در استقرار شهرداری الکترونیک، چهارمین کنفرانس بین المللی

مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهران.

۱۲. صفری، سعید، احمد بگلو علی (۱۳۸۶) شهرداری الکترونیک زیر بنای شهر الکترونیک، کنفرانس بین

المللی شهر الکترونیک، تهران.

۱۳. فولادوند، زهره (۱۳۸۶) شهر الکترونیک امنیت و اطلاعات شهروندان، کنفرانس بین المللی شهر الکترونیک، تهران.

۱۴. فتحعلیان، محمد، (۱۳۸۵) مبانی و مدیریت فناوری اطلاعات، نشر دانشگاه علم و صنعت ایران.

۱۵. کیاکجوری، کریم و همکاران (۱۳۸۸) بررسی موانع اجرای شهر الکترونیک در ایران، ششمین کنفرانس بین المللی مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهران.

۱۶. تی تی دژ (۱۳۹۰) در کتاب تحت عنوان شهر الکترونیک و سامانه اطلاعات جغرافیایی، انتشارات رهنما.